

TAPA VALLAVOLIKOGU
OTSUS

Tapa

Vaideotsus

1. Asjaolud

1.1 Kaidi Lampe esitas 24. märtsil 2023 vaide Tapa Vallavolikogu 28. veebruari 2023 otsuse nr 70 „Tapa Keelekümbluskooli tegevuse ümberkorraldamine“ peale (registreeritud Tapa Vallavalitsuse dokumendihaldussüsteemis 24.03.2023 nr 1-7/23/817-1 all).

1.2 Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 73 lg 1 kohaselt esitatakse vaie haldusakti andnud või toimingu sooritanud haldusorgani kaudu haldusorganile, kes teostab haldusakti andnud või toimingu sooritanud haldusorgani üle teenistuslikku järelevalvet, kui seadusega ei ole sätestatud teistsugust vaidealluvust. Vaidlustatud otsuse on andnud välja Tapa Vallavolikogu. Volikogu üle teenistuslikku järelevalvet teostav organ puudub. Seega lahendab HMS § 72 lg 2 alusel vaide Tapa Vallavolikogu. Volikogu töö vorm on istung. Tapa Vallavolikogu istungid toimuvad üldjuhul kord kuus ning järgmine istung on kavandatud 27. aprilliks 2023.

1.3 HMS § 84 lg 1 kohaselt lahendatakse vaie üldjuhul kümne päeva jooksul arvates vaide edastamisest vaiet läbivaatavale haldusorganile. HMS § 84 lõike 2 kohaselt võib vaiet läbivaatav haldusorgan vaide tähtaega pikendada kuni 30 päeva võrra, kui vaiet on vaja täiendavalt uurida. Tapa Vallavolikogu otsustas 30.03.2023 istungil vaide läbivaatamise tähtaega pikendada. Lähtudes eeltoodust ning haldusmenetluse seaduse § 84 lg 2 alusel pikendati vaide läbivaatamise tähtaega kuni 3. maini 2023.

1.4 Vaide esitajale anti võimalus olla vastavalt HMS § 40 lõikele 1 ära kuulatud 13. aprillil 2023 selleks korraldatud koosolekul. Vaide esitaja teatas 05. aprillil, et ei soovi seda võimalust kasutada.

2. Vaides esitatud taotlus ja põhjendused

2.1 Vaide esitaja taotleb vaites Tapa Vallavolikogu 28.02.2023 otsuse nr 70 „Tapa Keelekümbluskooli tegevuse ümberkorraldamine“ täielikult kehtetuks tunnistamist.

2.2 Vaide esitaja ei nõustu eelnimetatud otsusega ning leiab, et otsus ei vasta kehtivale õigusele, on oluliste kaalutusvigadega ja motiveerimata.

2.3 Vaidlustatud otsus on vaide esitaja arvates ebapiisavalt motiveeritud, faktiline motivatsioon puudub täielikult, mistõttu puudub loogiline seos õigusliku motivatsiooniga. Volikogu otsus ei sisalda selgeid ja üheselt mõistetavaid põhjendusi, miks korraldatakse Tapa Keelekümbluskooli tegevus ringi otsuses sätestatud kujul, arvestamata hariduse- ja noorsootöö arengukavas ja tegevuskavas kokkulepitut.

2.4 Vaide esitaja on seisukohal, et vaidlustatud otsusega on rikutud hea halduse põhimõtteid, sealhulgas haldusmenetluse seaduses sätestatud teavituskohustust, huvitatud isikute menetlusse kaasamise kohustust ja ärakuulamiskohustust.

2.5 Vaide esitaja arvates on rikutud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse §-s 3 sätestatud kohaliku omavalitsuse tegevuse seaduslikkuse ja avalikkuse põhimõtteid ning vaide esitaja kui valla ja Tapa Keelekümbluskooli piirkonna elanike õigusi ja huve.

3. Vaide läbivaatamine

3.1 *Vaide esitaja märgib, et otsuses on esitatud ümberkorralduse üheks põhjenduseks eestikeelsele haridusele ülemineku soodustamine ja kogukondade ühendamise, prioriteediks seatakse muu hulgas muu emakeelega laste eesti keele omandamise ja kaasatuse ühiskonda, kuid TVKK-s toimub keelekümblus juba 2003. aastast, mil TVKK liitus riikliku keelekümblusprogrammiga. Tapa Vallavolikogu võttis 30.11.2020 vastu kooli uue põhimääruse, millega muuhulgas muudeti kooli nimi Tapa Vene Põhikoolist Tapa Keelekümbluskooliks, rõhutamaks eesti keele osakaalu tähtsust koolis. Esimene kahe-suunaline keelekümbluse klass alustas koolis 01.09.2020. Vaidlustatud otsuse eelnõu seletuskirjas on märgitud, et koolide liitmise tulemusena õppetöö jätkuks osaliselt keelekümblusmetoodikat. Seega jääb arusaamatuks, kuidas eestikeelsele haridusele ülemineku TVKK liitmisega Tapa Gümnaasiumi juurde rohkem saavutatakse kui seni, otsusest ei selgu.*

3.1.1 Tapa Vallavolikogu on seisukohal, et Tapa Keelekümbluskooli liitmine Tapa Gümnaasiumiga toetab Tapa valla hariduse- ja noorsootöö arengukavas 2025 ja selle lisana kinnitatud tegevuskavas seatud eesmärkide saavutamist ning haridusvõrgu korrastamist, seades muu hulgas prioriteediks muu emakeelega laste eesti keele omandamise ja kaasatuse ühiskonda. Ümberkorraldus soodustab eestikeelsele haridusele üleminekut ja kogukondade ühendamist.

Tapa Keelekümbluskooli ja Tapa Gümnaasiumi õpetajate seas läbi viidud SWOT analüüsis toovad kollektiivid muuhulgas välja järgnevad eelised, mida koolide liitmine kaasa toob: aktiivne keelekasutus - palju võimalusi keelt praktiseerida; ühisürituste läbiviimise kaudu laiendatakse klassivälist suhtlust; saab osaleda eestikeelse kooli poolt pakutavates ringides ja sektiioonides; andekatel/võimekatel õpilastel võimalus suhelda eestikeelsete eakaaslastega; uued sõbrad; eesti ja vene kogukonna lõimumine – vastastikune keele õpetamine; saab tutvuda keelekümblusklasside töömeetoditega ja toimub kahepoolne kogemuste vahetamine; suureneb kogukonna ühtsustunne; sukeldumine Eesti kultuuri (traditsioonid); parem lõimumine.

Ülemineku eestikeelsele haridusele algab lasteaedades ning 1. ja 4. klassis 2024. aastal, Vabariigi Valitsuse koalitsioonileppe järgi on eestikeelsele õppele üle mindud 2030. aastaks. Selleks on vaja suurendada kõigil õppetasemetel eestikeelse õppe mahtu ning tagada selleks vajaliku eesti keele oskusega haridustöötajate olemasolu. Eestikeelsele õppele ülemineku vaates suureneb õpetajate vajadus järk-järgult. Praegu on veel kaks aastat aega ettevalmistusteks. Seega on kriitilise tähtsusega, et esmalt saaks kaetud üleminevate klasside vajadused ning jätkata selliselt igal järgmisel õppeaastal.

3.2 *Vaide esitaja arvates ei täida vaidlustatud otsus Tapa valla hariduse ja noorsootöö arengukava tegevuskavas seatud eesmärgi, mistõttu on see vastuolus Tapa valla hariduse ja*

noorsootöö arengukavaga. Vaide esitaja väitel moodustatakse tegevuskava elluviimise tulemusena Tapa linna kaks munitsipaalkooli, üks põhikool ja teine gümnaasium filiaaliga Tamsalus. Ettevalmistavate tegevustena on ette nähtud läbi viia probleemkohtade analüüs, koostada selge visioon ja teavitada tulemustest avalikkust. Vaidlustatava otsuse alusel seevastu liidetakse põhikool gümnaasiumiga, mille tulemusena lõpetab põhikool tegevuse. Tegevust Tapa linnas jätkab üks munitsipaalkool - Tapa Gümnaasium. Tegevuskavas märgitud analüüse vaide esitajale teadaolevalt koostatud ei ole, vähemalt ei ole neid avalikkusele tutvustatud.

3.2.2 Tapa Vallavolikogu 28.02.2023 otsus nr 70 „Tapa Keelekümbluskooli tegevuse ümberkorraldamine“ on antud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 1 punkti 34 ja § 35 lõike 2, Eesti Vabariigi haridusseaduse § 7 lõike 2 punkti 2 ning põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 80 lõike 2 punkti 2 alusel. Nimetatud sätetest tuleneb kohaliku omavalitsuse õigus teha munitsipaalkooli ümberkorraldamise ja tegevuse lõpetamise otsus. Sellise otsuse tegemine on volikogu ainupädevuses ja tegemist on kollegiaalorgani kaalutusotsusega.

Vaidlustatud otsus on nii õiguslikult kui ka sisuliselt põhjendatud ning vastab õiguspärasele haldusaktile esitatavatele nõuetele. Kooli tegevuse ümberkorraldamist reguleerib PGS § 80, mille kohaselt korraldab kooli ümber ja lõpetab kooli tegevuse kooli pidaja, st Tapa vald, kuulates enne ära hoolekogu ja õpilasesinduse arvamuse. Kooli ümberkorraldamise ja tegevuse lõpetamise otsusest tuleb Haridus- ja Teadusministeeriumi, kooli, vanemaid, õpilasi ja õpilaste elukohajärgseid valla- või linnavalitsusi teavitada kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis vähemalt viis kuud enne uue õppeaasta algust. Kool korraldatakse ümber või kooli tegevus lõpetatakse ajavahemikus 1. juulist sama aasta 31. augustini. Kooli pidaja tagab tegevuse lõpetanud kooli õpilastele võimaluse jätkata õpinguid muus koolis. Vaidlustatud otsus on tehtud kuus kuud enne uue õppeaasta algust 2023. aasta septembris ning nimetatud otsus on PGS § 80 lõikes 2 sätestatud isikutele teatavaks tehtud. Tegevuse lõpetava Tapa Keelekümbluskooli õpilastele on tagatud võimalus jätkata õpinguid Tapa Gümnaasiumis.

Otsuse tegemise aluseks on Tapa Vallavolikogu 22.06.2020 poolt vastu võetud Tapa valla haridus ja noorsootöö arengukava, milles on arengukava elluviimisel kriitilise tähtsusega otsuste seas tegevuskava koostamine Tapa Keelekümbluskooli (arengukavas nimetatud endise nimega Tapa Vene Põhikool) ja Tapa Gümnaasiumi põhikooliastme ühendamiseks. Hariduse ja noorsootöö arengukava 2025 tegevuskava võttis volikogu vastu 28.02.2022 (lisa 9). Tegevuskavas seati alaeesmärgiks Tapa Keelekümbluskooli ja Tapa Gümnaasiumi põhikooliastmete ühendamine.

Tapa valla hariduse ja noorsootöö arengukava lisaks oleva tegevuskava kohaselt tehakse koolivõrgu ümberkorraldamise otsus 2023. aasta 1. maiks. Ümberkorraldus seisneb Tapa Gümnaasiumi ja Tapa Keelekümbluskooli põhikooliastmete ühendamises. Vaidlustatav otsus on tehtud 28. veebruaril 2023, seega on see tegevuskavas määratud tähtajaga kooskõlas. Ümberkorralduse teostamine 2023/24 õppeaastal ei ole tegevuskavaga tähtajaga vastuolus, kuna tegevuskava sätestab aja, milleks ümberkorraldus peab igal juhul tehtud olema. Ümberkorralduse 2023/24 õppeaastast tingib ka asjaolu, et Tapa Gümnaasiumi direktori ametikoht on 2022. aasta suvest täitmata (määratud on kohusetäitja). Ajutine komisjon tegi ettepaneku kuulutada välja konkurss direktori ametikoha täitmiseks 2023. aasta kevadel paralleelselt ümberkorraldusest Haridus- ja Teadusministeeriumi ja kogukonna teavitamisega. Uus direktor leiab paralleelselt koolipere ja vallavalitsusega parima lahenduse kooliastmete jagamiseks hoonete vahel. Käesoleva vaideotsuse andmise ajaks on Tapa Gümnaasiumi direktori vaba ametikoha täitmise konkurss välja kuulutatud.

Aspekte on analüüsitud tegevuskava rakendamiseks ellu kutsutud ajutises komisjonis toetudes koolide hoolekogudest saadud sisendile (protokollid ja ühinemise mõjusid käsitlevad kokkuvõtted).

Tapa Vallavolikogu hariduskomisjoni esimehe Aivi Must'a ettepanekul moodustas Tapa Vallavalitsus 04.05.2022 korraldusega nr 224 ajutise komisjoni Tapa valla hariduse ja noorsootöö arengukava tegevuskava ülevaatamiseks. Komisjoni ülesanne oli sisendi andmine tegevuskava ellu rakendamiseks, mille üheks põhieesmärgiks oli võimalikud koolide ühendamisid tulevikus. Koostöös vallavalitsuse ametnike, abivallavanem Riina Haljasoks'a ja haridusspetsialist Tuuli Roostfeldt'iga töötati lähtudes tegevuskavast välja esialgne kava, milles ära toodud variante eesmärkide saavutamiseks komisjon arutas ning täiendas. Esialgset kava tutvustati 2022. aasta novembris ja detsembris valla kõigi koolide hoolekogudele ning koguti muudatusettepanekuid.

Hoolekogud on teemat arutanud ning enda seisukohad vallavalitsusele edastanud (TKKK 07.11.2022 DHS-s nr 10-3/22/2267-1 ja TG 28.11.2022, DHS-s 10-3/22/2435-1). Tapa Gümnaasiumi hoolekogu 22.11.2022 koosolekul leiti, et ühinemise otsus võiks tulla võimalikult kiiresti, ideaalis jaanuar 2023, et vallavalitsus saaks võimalikult varakult asuda uue direktori otsingule. Seega on hoolekogud ära kuulatud ning nende poolt antud sisendit ka ajutise komisjoni töös arvesse võetud.

Ühiste arutelude tulemusi tutvustati komisjonile, kes esialgset kava ning haridusasutustest saadud tagasisidet arvesse võttes formuleeris hääletuse teel heakskiidu saanud ettepanekud Tapa Vallavalitsusele esitamiseks. Ajutise komisjoni esimees Aivi Must andis 04.01.2023 vallavalitsusele ülevaate komisjoni tööst ning seejärel esitasid abivallavanem ning haridusspetsialist 11.01.2023 vallavalitsuse istungil komisjoni ettepanekud arvamuse avaldamiseks. Ettepanekute seas oli Tapa Keelekümbluskooli liitmine Tapa Gümnaasiumiga, jätkates õppetööd juba kasutusel olevas kahes õppehoones 2023/2024 õppeaastast. Tapa Gümnaasiumi ja Tapa Keelekümbluskooli juhtkondadele tutvustati ettepanekuid 16.01.2023.

Tapa Gümnaasiumi õpilasesindusele saatis haridusspetsialist 20.02.2023 teavituse, et neil on võimalik esitada oma kollegiaalne arvamus kavandatava muudatuse kohta koolivõrgus. Õpilasesindus ei ole oma arvamust esitanud. Õpilasesindus on esindatud kooli hoolekogus õpilaste valitud esindaja kaudu. Esindaja osaleb hoolekogu töös, seega ta esindab seal õpilasi ja saab nende nimel arvamust avaldada. Hoolekogu ja sealhulgas õpilasesindus ehk õpilased on seega ära kuulatud.

Kokkuvõtvalt on Tapa Vallavolikogu lähtuvalt eeltoodust seisukohal, et vaidlustatav otsus ei riku vaide esitaja subjektiivseid õigusi ega piira vabadusi. Vaides esitatud argumendid ei anna alust vaidlustatud otsust kehtetuks tunnistada. Vaidlustatav otsus on tulenevalt HMS §-st 54 õiguspärane.

3. Otsustus

Lähtudes eeltoodust ning haldusmenetluse seaduse § 73 lg 1, § 85 punkti 4 ja § 86 lõigete 1 ja 2 alusel:

1. Jätta Kaidi Lampe esitatud vaie Tapa Vallavolikogu 28.02.2023 otsuse nr 70 „Tapa Keelekümbluskooli tegevuse ümberkorraldamine“ peale täielikult rahuldumata.

2. Otsus jõustub teatavakstegemisest.

Isikul, kelle vaie jääb rahuldamata või kelle õigusi on vaidemenetluses rikutud, on õigus pöörduda kaebusega halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras 30 päeva jooksul vaideotsuse teatavaks tegemisest arvates.

(allkirjastatud digitaalselt)

Alari Kirt
volikogu esimees

1.

Seletuskiri

Eelnõu ja seletuskirja koostaja
Eelnõu esitaja ja ettekandja

Jurist Margit Halop, haridusspetsialist Tuuli Roostfeldt
Abivallavanem Riina Haljasoks